

มารู้จักเรา-เด็กเล

มอแกน มอแกน และอุรักลาไวย



มารู้จักเรา-เด็กเล มอแกน มอเกลน และอุรักลาไวย์

บรรณาธิการ	นฤมล อรุโณทัย อุษา โคตรศรีเพชร พลาเดช ณ ป้อมเพชร กิ่งแก้ว บัวเพชร และสุดธิดา วงศ์สถาพรพัฒน์ โครงการนาร่องอันดามัน หน่วยปฏิบัติการวิจัยชนพื้นเมืองและทางเลือกการพัฒนา ภายใต้กลุ่มวิจัยพลวัตวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เจ้าของข้อมูล	ชาวเลมอแกน มอเกลน และอุรักลาไวย์ในชุมชนบนเกาะ และริมฝั่งทะเลอันดามัน
รูปประกอบ	ปฐวี แก้วหนู พลาเดช ณ ป้อมเพชร อุษา โคตรศรีเพชร และนฤมล อรุโณทัย
ภาพถ่ายเส้น	เด็กๆ ชาวเลมอแกน มอเกลน และอุรักลาไวย์ พลาเดช ณ ป้อมเพชร นฤมล อรุโณทัย และอุษา โคตรศรีเพชร
ปกและรูปเล่ม	อุษา โคตรศรีเพชร
สนับสนุนโดย	ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)
ประสานจัดพิมพ์	ภคมน สุวรรณโกตา
พิมพ์ที่	บริษัท จรัสสินทวงศ์การพิมพ์ จำกัด
พิมพ์ครั้งที่ 1	พฤษภาคม 2559
จำนวนที่พิมพ์	500 เล่ม

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

นฤมล อรุโณทัย และคณะ.

มารู้จักเรา-เด็กเล มอแกน มอเกลน และอุรักลาไวย์

กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์ จำกัด, 2559. 64 หน้า: ภาพประกอบ

1. สังคมและวัฒนธรรม 2. ชาวเล 3. ชาติพันธุ์ 4. มอแกน
5. มอเกลน 6. อุรักลาไวย์

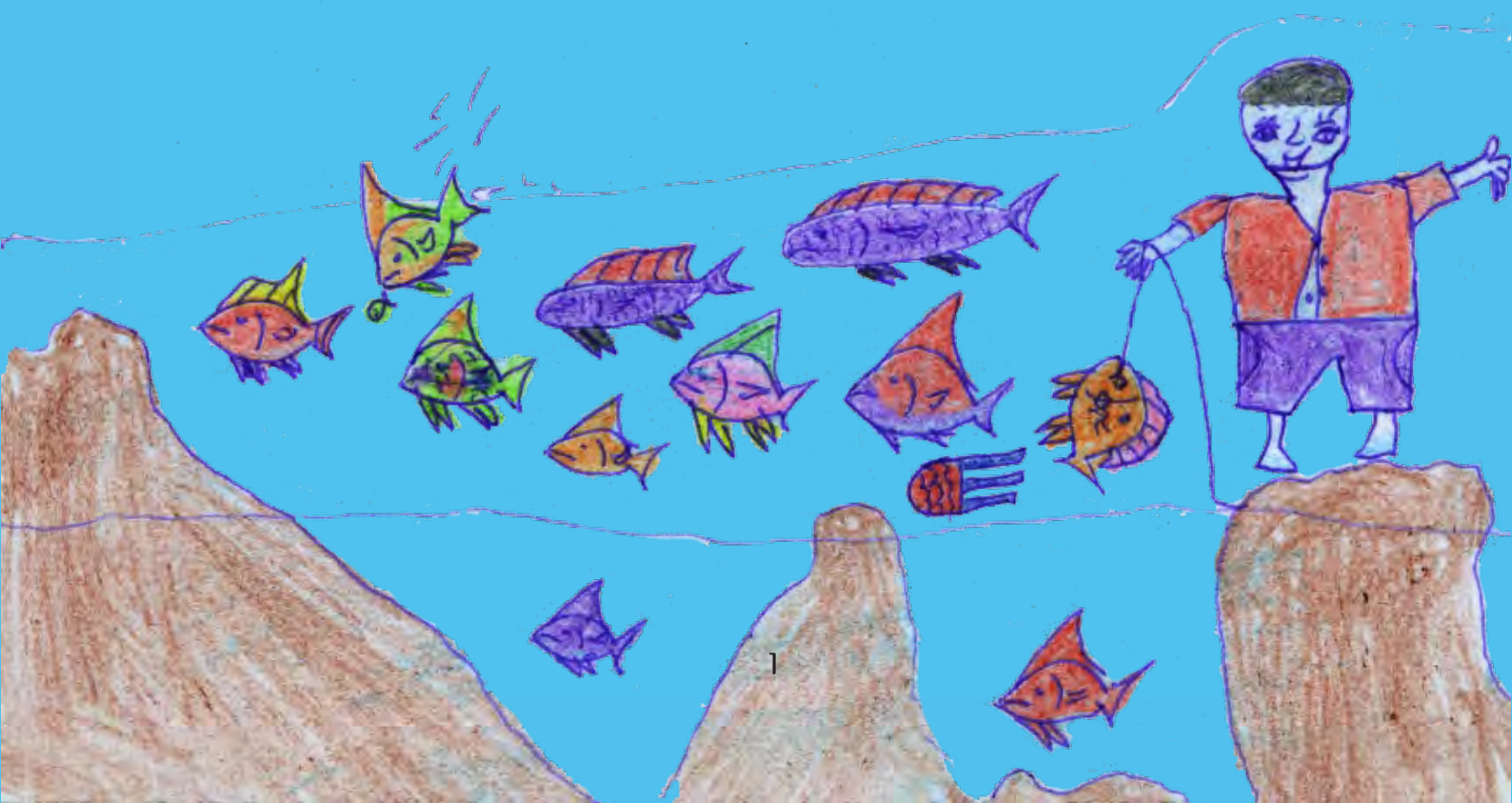
I. นฤมล อรุโณทัย และคณะ บรรณาธิการ II. ชื่อเรื่อง

ISBN 978-616-551-996-0

คำนำ

โลกปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ด้วยเทคโนโลยีที่ทำให้ระบบการสื่อสารและคมนาคมสะดวกขึ้น การเชื่อมต่อของผู้คนจึงมีมากขึ้น แต่หลายคนอาจจะไม่รู้สึกรว่าเราได้รู้จักและเข้าใจกันอย่างลึกซึ้ง ข่าวสารข้อมูลผ่านตาไปอย่างรวดเร็ว และมีเรื่องราวใหม่ๆ มาให้เรียนรู้อยู่เสมอ เด็กๆ ในสังคมเมืองคุ้นเคยกับโทรทัศน์ โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต ฯลฯ และคุ้นเคยกับวิถีชีวิตแบบคนเมือง เข้าไปโรงเรียน เย็นกลับมาบ้านทำการบ้าน ส่วนวันเสาร์อาทิตย์ก็มักจะต้องเรียนวิชาเสริม หรือบางครั้งก็ได้ไปเที่ยวไปสถานที่ใหม่ๆ

เด็กในชนบทอาจจะมีโอกาสดีกว่าตรงที่ชีวิตไม่ได้ถูกตีกรอบไว้ในห้องสี่เหลี่ยมของห้องนั่งเล่นและห้องเรียน ในบ้านพ่อแม่ ในโรงเรียน แต่มีบ้านญาติพี่น้อง มีแหล่งธรรมชาติ มีทุ่งนา แม่น้ำ ลำคลอง ป่าใกล้บ้าน และหาดทรายเป็นแหล่งเรียนรู้ ให้เที่ยวเล่นและสนุกชุกชอนตามประสาเด็ก สำหรับเด็กที่เป็นชนพื้นเมืองที่อาศัยในแหล่งธรรมชาติ ยังมีโอกาสเรียนรู้เรื่องผืนดิน ผืนน้ำ พืช สัตว์ และปรากฏการณ์ธรรมชาติที่น่าตื่นตาตื่นใจ การใช้ชีวิตนอกบ้านยังช่วยเพิ่มพูนความเชื่อมโยงและผสมผสานระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติและมนุษย์ด้วยกันเอง



เด็กชาวเล ทั้งกลุ่มมอแกน มอแกน และอุรักลาไวย์เป็นเพื่อนร่วมแผ่นดินของเรามานาน แต่เราไม่ค่อยได้รับรู้ว่าเด็กเหล่านี้มีชีวิตเช่นใด วิถีชีวิตของเด็กเหล่านี้มีเรื่องของบ้าน ครอบครัวเครือญาติ การทำมาหากิน การทำอาหาร ศิลปะ ดนตรี งานฝีมือ นิทาน การละเล่น ฯลฯ เช่นเดียวกับเด็กอื่นๆ แต่สิ่งแวดล้อม ภาษา วัฒนธรรม รูปแบบและลีลาชีวิตต่างกัน

การรับรู้และเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของเด็กๆ เหล่านี้ เปรียบเสมือนการเปิดโลกให้เราได้เห็นได้ฟังเรื่องราวที่มีมิติความสัมพันธ์กับธรรมชาติและผู้คนที่แตกต่างกันหลากหลาย และทำให้เราได้หันกลับมามองถึงวิถีชีวิตประจำวัน รวมทั้งมุมมองต่อโลกและผู้คนของเรา

ในที่สุด เราอาจจะฝันถึงโลกที่ยังคงความหลากหลายทางวัฒนธรรม วิถีชีวิตของชาวเลจะอยู่ได้เมื่อมีทะเล มีเกาะ มีชายฝั่งทะเลที่ยังอุดมสมบูรณ์ มีพื้นที่และโอกาสให้วิธีนี้ยังดำรงอยู่ได้ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว เป็นที่แน่นอนว่าทุกสิ่งย่อมมีอันเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมก็มีพลวัตและเปลี่ยนแปลงไปด้วยเช่นกัน แต่ส่วนที่ยังมีคุณค่า มีความหมายก็สมควรจะได้รับการปกป้องคุ้มครองในโลกที่เคลื่อนไปโดยกระแสของเทคโนโลยีและประดิษฐกรรมจำลองธรรมชาติรวมทั้งจำลองความสัมพันธ์ของมนุษย์



ผู้จัดทำขอขอบพระคุณศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ที่สนับสนุน
การเก็บข้อมูลและจัดทำหนังสือซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเล

ขอขอบคุณผู้คนในชุมชนชาวเล รวมทั้งเด็กๆ ชาวเลทั้งสามกลุ่ม -มอแกน มอแกลน
และอุรักลาไวย์ ที่แบ่งปันความสดชื่น แจ่มใส และพลังในการมีชีวิตที่มีเยื่อใยกับธรรมชาติ
ผู้คน และสิ่งอื่นๆ ที่ฉันตามองไม่เห็น และกายไม่สามารถจะสัมผัสได้

นฤมล อรุโณทัย อุษา โคตรศรีเพชร
พลาเดช ณ ป้อมเพชร กิ่งแก้ว บัวเพชร
และสุดธิดา วงศ์สถาพรพัฒน์

โครงการนำร่องอันดามัน
หน่วยปฏิบัติการวิจัยชนพื้นเมืองและทางเลือกการพัฒนา
กลุ่มวิจัยพลวัตวัฒนธรรมและชาติพันธุ์
สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย





สารบัญ

1.	ชีวิตของพวกเขาเด็กเล	6
2.	บ้านของพวกเขา	8
3.	ที่ทำกิน -ทะเลและป่า	14
4.	เครื่องมือเครื่องใช้	20
5.	อาหารการกิน	32
6.	เพลงและเครื่องดนตรี	39
7.	พิธีกรรมและความเชื่อ	46
8.	การรักษาพยาบาล	52
9.	ครอบครัว-เครือญาติ	58
10.	อนาคตของเด็กเล	60

